SPECIÁLNÍ ŠKOLA SKUTEČ

Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Skuteč
Rubešova 531, 539 73 Skuteč IČO: 72048905

tel: 469 350 116web: www.spzs-skutec.cz

Školní preventivní strategie

Školní preventivní strategie

Současný stav problematiky

Škola vytváří tuto dlouhodobou strategii jako základní nástroj prevence rizikového chování.

Nárůst různých projevů rizikového chování včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku a schopnostem žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni. Školní preventivní strategie vychází z časových, personálních a finančních možností. Definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle, je naplánována tak, aby mohla být řádně uskutečňována. Přizpůsobuje se kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí. Oddaluje, brání nebo snižuje výskyt rizikových forem chování, zvyšuje schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Má dlouhotrvající účinnost, pojmenovává problémy z oblasti rizikových forem chování. Pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem) při zajištění jejich lidských práv a povinností. Podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity). Poskytuje podněty zpracovávané do Minimálního preventivního programu.

Aktivity v naší škole:

- pravidelné zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, oblastí preventivní výchovy do výuky,
- odpovědnost za systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací,

- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny žáků, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování,
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času žáků,
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu,
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole či školském zařízení z hlediska rizik výskytu patologických jevů a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených žáků
- poskytování poradenských služeb a pomoc při zajišťování specializovaných poradenských služeb
- nabídka poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče, pedagogy.

Prostředí naší školy:

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák by měl vědět, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, ad. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Práce se skupinou žáků

Při školních i školou pořádaných mimoškolních aktivitách učitel věnuje pozornost spolupráci žáků ve dvojicích, ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, skupiny, klást otázky. V rámci školního dění se žáci seznamují s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Naše škola aktivně umožňuje intenzivní spolupráci tříd. Celoškolní aktivity podporují spolupráci

žáků napříč třídami i ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším. Žáci jsou vhodnou formou (individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny) informováni o svém pokroku i nedostatcích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, veřejností

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace. Rodiče mají také možnost navštívit i výuku mají možnost se zapojit do výuky v rámci svých možností a poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole.

Rodiče budou o aktivitách školy v rámci prevence rizikového chování informovat především třídní učitelé na třídních schůzkách, při konzultačních hodinách. Informovanost bude zaměřena zejména na oblast prevenci rizikového chování, nebezpečí užívání návykových látek a šikany. Rodiče či zákonní zástupci žáků obdrží informace, které budou obsahovat nezbytná telefonní čísla a adresy institucí. Obdrží také přehled možných změn chování, které by se mohli u jejich dětí vyskytnout, ale i několik užitečných rad, jak se zachovat, zjistí-li u svého potomka závislost či stane-li se jejich dítě obětí šikany. Budeme se snažit zapojit rodiče do programu i tak, že je požádáme, aby se k jeho průběhu prostřednictvím ankety vyjádřily. Na jejich dotazy a připomínky budeme zpětně reagovat.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (SPC, aj.)

Výchovná opatření

Porušování školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další rizikové chování - šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Zveřejnění informací

Potřebné informace budou zveřejňovány na nástěnkách vhodně rozmístěných ve školní budově, ve třídách. Informace budou poskytnuty v co nejvyšší míře žákům tištěnou i ústní formou (důležitá telefonní čísla a adresy, Linky důvěry apod.) a aktuálně další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany.

Na výběru témat předávaných žákům, umístěných na nástěnku apod. se mohou žáci sami podílet například (dotazy vhazovanými do schránky důvěry). Dalším informačním zdrojem pro učitele i žáky je knihovna a internet. Aktivity školy v rámci prevence rizikového chování budou propagovány a zveřejňovány na školních webových stránkách.

Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i

trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná s jednotlivými odbory sociální péče. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti.

Metodik prevence

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě. Vyhledává a spolupracuje s institucemi a organizacemi působícími v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, ŠVP učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují ochranná opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Speciálně pedagogické centrum

SPC je součástí Speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy Skuteč. Podílí se na realizaci úkolů vyplývajících z legislativy pro ŠPZ. Pracovníci centra poskytují odborné poradenské služby v oblasti prevence, diagnostiky, intervence na základě žádosti školy, pedagogů, rodičů, žáků nebo jiných organizací, kteří o tuto službu požádají. Spolupracují s jednotlivými subjekty školy, s jinými poradenskými a meziresortními organizacemi. Do svých osvětových a vzdělávacích aktivit zařazují také informace korespondující s problematikou primární prevence a prevence vůbec.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologa apod.

Ke zjištění aktuálního stavu rizikového chování a z něho vyplývajících potřeb mohou být ve škole využívány například dotazníkové metody, konzultace s třídními učiteli, rozhovory MP s žáky.

Škola nepřejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům jen pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, duchovní sdružení, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytují, se službami specializovaných zařízení.

Cíle koncepce

a) dlouhodobé

- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí,
- informační systém školy,
- systematické vzdělávání školních metodiků,
- dlouhodobé financování projektů primární prevence,
- vyhledávání a realizace vhodných projektů.

b) střednědobé:

- distribuce metodických materiálů,
- zapojování rodin do života škol,
- proškolení školního metodika v rámci specializačního studia školních metodiků prevence podle vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a kariérním růstu,
- terapeutické pobyty pro žáky a zákonné zástupce,

- poznávací a pobytové pobyty pro žáky,
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů,
- vytvoření a podpora systému víceletého financování pro oblast primární prevence rizikového chování,
- Školní preventivní strategii a Minimální preventivní program obnovovat ve školních vzdělávacích programech.

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života, v míře přiměřené jeho věku. Žák s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům, schopný dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnut přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi, schopný řešit, případně schopný nalézt pomoc pro řešení problémů s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám, podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

c) krátkodobé:

- mapování aktuálních potřeb v oblasti primární prevence,
- okamžitá podpora žáka a školního kolektivu,
- nabídka současných aktivit od poskytovatelů programů PP.

Koncepce preventivní strategie zahrnuje především aktivity v oblastech:

- násilí a šikanování,
- záškoláctví,
- kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování,
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek,
- netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling),
- diváckého násilí,

- komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- syndromu týraných a zneužívaných dětí,
- sekt a sociálně patologických náboženských hnutí,
- ochrana člověka za mimořádných situací,
- společenské chování, mezilidské vztahy,
- ekologie a ochrana životního prostředí,
- kultura a kulturní dědictví,
- pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky Speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy Skuteč.
U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště.
Do systému informování se snažíme zapojovat i rodiče.

Společným hledáním vedeme děti k poznání, že problémy se dají řešit.

Vyhodnocování preventivní strategie

O programu školní metodik prevence vede průběžné záznamy, s jejichž výsledky bude pravidelně seznamovat vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a v případě zájmu rodiče žáků. Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí a aktivit, dává přehled o počtech účastníků, finančních nákladech, schopnosti realizovat jednotlivé programy apod.

Vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn

- zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků,
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech dětí,
- zhodnocení výskytu rizikového chování ve škole.

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu. Pozorování pedagogů, rozhovory a dotazníky, pracovní listy pomohou objevit slepé uličky, selhání nebo nereálné nároky programu, což lze poté napravit vypracováním upravené verze pro další období.

Ve Skutči, 1. září 2020, vypracovala – Bc. Lenka Márová